

TẠTY. CHO CUỘC ĐỜI

khai phóng
SÀI GÒN
một chín bảy một

Cùng một tác giả:

NHỮNG VIÊN SỎI, tập truyện, Nam Chi Tùng Thư, 1962 (hết), YÊU VÀ THÙ, tập truyện, tủ sách Nam Chi, cơ sở Phạm Quang Khai xb, 1970. MUỖI KHUÔN MẶT VĂN NGHỆ, biên khảo, tủ sách Nam Chi, 1970. PHẠM DUY, CÒN ĐÓ NỖI BUỒN, Văn Sử Học x.b, 1971. Đang in, MUỖI KHUÔN MẶT VĂN NGHỆ HÔM NAY, biên khảo, Lá Bối xb, 1971. Sẽ in, QUÊ NGOẠI, tập truyện. Ý NGHĨ, tạp văn. LỊCH SỬ HỘI HOA VIỆT NAM.

GIAO CẢM,

Tôi làm thơ để trốn cô đơn, để tỏ bày ý tình tha thiết, để kêu rêu thất vọng, để giấu diếm những đam mê hoang loạn chạy trong máu, trong hồn. Giữa trái tim căng máu, chứa đựng vô số xúc cảm, tưởng có thể phá vỡ lồng ngực, thoát ra, chảy ào ào như thác lũ!...

Tôi làm thơ có lẽ, cũng để lắng dịu cơn thịnh nộ trong những giờ phút miên man, vật vã giữa Thực và Mơ. Bởi thế, tôi không quan niệm thi ca phải hàm xúc ý nghĩa tuyệt đối của cuộc sống, mà thơ chỉ được hình dung qua những rung động tiếp nối đang bay lang thang giữa những vòm cao xanh thẳm, đang đắm chìm trong khoé mắt nhìn nhau e ngại, đang mỉm cười để khóa lấp thương đau!... Hơi thở của thi ca hôm nay, hay ngày mai dù dưới nội dung nào, dưới kỹ thuật nào, xét cho cùng, vẫn nguyên vẹn là hơi thơ miên viễn của các thi nhân từ nguyên thủy tới hiện đại, xuyên qua không-thời-gian đột nhập vào trí não để kích lệ bất nguồn rung cảm.

Ý hướng sáng tạo của thi nhân hôm qua, làm người thơ hôm nay nhận thấy sự thất bại nặng nề qua luật lệ, ngôn từ, vần điệu. Một đôi người đứng ở cái nhìn hiện tại, đã phi nhô vào xác con linh điều vì tin rằng nó đã chết, chết cô đơn trên đỉnh cao tự thuờ nào, nơi đó quanh năm tuyết phủ, không có cuộc sống hiện diện thì, dù sắc lông có đẹp, tiếng hót có hay, giờ đây có chăng, chỉ còn âm vọng, hỏi giá trị của sắc lông, tiếng hót, có ích gì cho con người hiện hữu?

Những người làm thơ bây giờ muốn tiếng nói của thi ca phải phản ánh tiếng nói trung thực của cuộc đời với buồn vui có đầy. Nó là nhân chứng hơn một khúc hát vô tư!

Những âm thanh, vần điệu trong thơ hiện đại được diễn tấu bằng ngôn ngữ hùng mạnh hay bi thương đều phải cấu tạo bởi những ‘chất liệu sống’ do cuộc đời cung cấp.

Thơ tôi, chắc không ra ngoài ý niệm trên. Có điều khác, tiếng hót của con linh điều chết lạnh trên đỉnh cao hôm nào, vẫn còn tác động sâu đậm trong tâm thức làm tôi say mê, như say mê tiếng ru của mẹ hiền thời thơ ấu. Vì nó là tình thương hiền hậu, là cõi sống bao la, là có mình ngơ ngác trong đó với vóc dáng ngu ngơ!...

Tôi làm thơ, tức là ngụp lặn trong nỗi cô đơn ghê sợ. Tôi mù lòa ở mỗi tìm kiếm. Tôi đưa từng ngón tay khờ khạo sờ mò hồn mình giữa cõi u minh trời đất. Tôi nhấn một cung đàn, tiếng tơ nào rung chùng điệu cũ? Tôi ngây ngất với hôn mê ngày tháng, bùng bùng từng thoáng phù du. Tôi chột bàng hoàng thức giấc!...

Đời sống và cái chết như vòng xích móc vào nhau bởi thời gian. Lỗ hổng trước mặt là khoảng không gian chuyển tiếp. Mỗi người nhìn qua một lỗ hổng để nhận định kích thước không gian hạn chế của mình. Vì một duyên cớ nào đó, có người nhầm tưởng, đây là khoảng cách thuần nhất giữa tư duy và vũ trụ!

Những vòng xích chuyển dịch dần theo sự tiến hoá, con người không còn đứng nguyên chỗ để hoài niệm quá khứ, mỗi cá nhân phải vượt lên, níu lấy đà sống. Tình ý trong thơ tôi cũng nằm trong vòng chuyển dịch không ngừng ấy.

Thú thực, tôi tham lam và ôm đồm. Nhưng biết nói sao, khi hội họa cũng như văn chương không thỏa mãn những đòi hỏi cấp bách, điên rồ của hồn tôi, máu tôi. Tự biết, mình là kẻ si mê, luôn luôn ngưỡng vọng, mãi mãi khát khao. Tôi sống thường trực trong nỗi vò xé của tâm tư. Tôi đuổi bắt mộng đời bằng nghệ thuật mong làm dịu bớt xót xa, đau đớn!

Tôi là cánh chim, tại sao lại chỉ được ca hát trong một khu rừng? Tôi là con suối, tại sao không được hòa mình vào các nhánh sông để gặp đại dương bát ngát? Tôi là phiến mây, tại sao lại phải lang thang suốt vòm trời mà không được biến chất thành mưa?

Tôi làm thơ để bật lên tiếng cười, tiếng khóc, tiếng kêu. Cả thể xác và tâm hồn như bị ngọn roi sắt vút mạnh, làm tâm linh thét lên những tiếng bi ai. Nhiều lúc bản năng sinh tồn vùng lên chống đỡ. Sự chống đỡ yếu đuối quá làm tiếng thơ rung lên hãi hùng, nghẹn ngào máu lệ. Tôi ngất đi trong sự trống rỗng!...

Những khung trời ước lệ. Những thước đường nhựa đo lòng đại lộ. Những chiếc cột đèn. Những con chó đói. Những thùng rác thối tha. Đó là nguyên liệu mới, gàn gũi nhất với cuộc sống, chính thực, đã mất dần giá trị, vì chúng chỉ mang một biểu tượng cố định, một quyết đoán đơn phương chứ không là tất cả. Từng hình ảnh non yếu trôi dần vào u uẩn của phiên muộn!

Tiếng nói của thi ca ngày mai, sẽ khởi điểm từ trái tim chứ không xuất phát từ lý lẽ. Những tiếng khóc cười, kêu gào sẽ được truyền đi bằng làn sóng âm thanh ít ồn ào nhất, nhưng thật thấm thía, sâu đậm như những ngón tay mềm xoa dịu niềm đau. Nỗi sầu cô độc sẽ chết đuối giữa tiếng gào thét của đại dương giông bão hòa điệu cùng giọng hát thiết tha với cuộc sống muôn đời còn đó.

Từ vụn vỡ, tiếng nói của thi ca vẫn mang nỗi hoang vắng vùng trời sa mạc. Tiếng lòng thi nhân lạc loài, bé nhỏ như dấu chân của chàng du mục in vào mặt cát buồn tênh. Niềm kiêu hãnh nhảy múa trên da thịt tuổi hoa niên cũng dần dần tàn lụi. Ung độc xoi mòn ý nghĩ, rồi biến thành vết thương không hàn miệng. Những bi thiết của kiếp người đè nặng trên mỗi ô vuông suy tưởng. Để trốn tránh tủi hờn thực tại, tiếng thơ ẩn núp sâu kín ở đáy tâm hồn.

Tình yêu, trong thi ca chỉ tạo nên thất vọng, nên đôi người đã chối bỏ tình yêu. Sự chối bỏ mang ý nghĩa dẫu xa, vì nó yêu trong phủ nhận. Thi sĩ, con người vừa đam mê vừa run sợ, nên tìm cách chạy trốn giữa đôi thay. Tiếng thơ màu nhiệm đều bắt nguồn từ trái ngược.

Trong khoảng cách gần nhất giữa thực tại và tâm hồn, tôi nhìn thấy hư không. Hư không, làm khổ đau. Tôi ca ngợi khổ đau qua vần điệu.

Tiếng thơ chảy dài, xiết vào đời sống những mãnh nhọn sắc bén làm trào tuôn huyết lệ. Tôi ngất ngư, lão đảo. Tôi đại khờ như vừa đánh mất những gì sâu kín nhất mà mình cố công gìn giữ từ lâu. Cảm giác rờn rợn nổi gai buốt tê tâm thức.

Tôi làm thơ và nghe rõ tiếng thơ bay mãi miết xung quanh vần điệu như những cánh thiêu thân lao đảo bên ánh đèn dục vọng. Tôi cũng biết, buổi nào đó, tôi gửi lại hơi thở nồng nàn cho cuộc sống ồn ào, phức tạp thuộc cõi trần gian. Tôi chết quặn mình như con thú rừng bên dòng suối dịu ngọt và mát rượi từ cõi trời cao. Cái chết cô đơn, lạnh lẽo, nhưng thú vị biết bao khi hồn mình đã no ứ hương hoa nghệ thuật. Tôi khép chặt đôi mi để dư âm cuối cùng được tự do thoát khỏi từ những đơn vị tế bào nhỏ nhất - sự ô uế của thể xác - bước vào cái rộng lớn tuyệt đối của cõi chân không vắng vẻ.

Tôi thầm mong, rồi đây các thi nhân không còn ôm cô đơn như hòn đảo hoang vu giữ lấy bí mật riêng tư. Những cửa hồn sẽ mở rộng để đón niềm thông cảm. Từng ngón tay tơ mượt, từng đốm mắt nhìn rõ kiếp người, chẳng phải để thương xót cuộc sống nhỏ nhoi, mà để tiếp nối cảm thông gửi đi từ nguyên sơ thạch khí tới dự phóng ngày mai. Vì con người thi ca cũng như con người thế tục, đều biết rung động trước sâu đau và phần nộ trước bất công. Họ cùng có nhiệm vụ ca ngợi cuộc sống, nếu cuộc sống quả thực đáng ca ngợi.

- Xin mời bạn khoan thai bước vào. Vườn thơ xơ xác lắm, dăm bông hoa phơ phất trên luống cỏ cần úa, vài tiếng chim chiêm chiếp vang vọng thời gian dẫu đó, và khuôn mặt nào, vóc dáng nào con lẩn khuất trong hồ thẳm nhớ nhung? Xin hãy vì chúng, đưa tay chặn ngăn dòng lệ!...

BIẾT GÌ KHÔNG EM

Có biết gì không em
Có hiểu gì không em
Khi anh lớn lên thì quê hương đã khóc vì bom đạn
Với hình hài của bao kẻ thân yêu
Dưới những hố bom trên từng nấm mộ
Anh sống như loài cỏ dại ven rừng
Thân phận rung theo mỗi làn gió đầy
Mắt mở rộng nhưng đâu nhìn rõ mặt
Người quen kẻ lạ vừa chết vừa đi
Và cứ khóc nỗi buồn giấu tuổi

Có biết gì không em
Có hiểu gì không em
Tình yêu và gai nhọn
Cắm vào thịt da làm nhức nhối tủy xương

Như viên đạn chạy sâu vào số phận
Anh có đó như người cầm làm dẫu
Khoa bàn tay đưa đẩy giữa không gian
Mà chưa một lần che nổi mặt trời
Cứ mỗi sáng mỗi trưa mỗi chiều rọi tới
Chưa một lần xua đuổi được bóng đêm
Đề khỏi nghe tiếng súng cầm canh khắc khoải

Có biết gì không em
Có hiểu gì không em
Vì sao thân phận chúng ta bèo bọt
Vì sao lớn lên mà thiếu tình yêu
Vì sao khóc mỗi lần gặp lại
Anh thường tự hỏi
Nào biết ngày mai có gì không
Nào biết ngày kia có gì không
Ngay cả hôm nay anh nhìn lên vòm trời an ủi
Anh nhìn qua ngọn cây
Anh nhìn qua bóng lá
Có gì đâu
Còn gì đâu
Vẫn quá khứ với vết thương ứa máu
Vẫn chỉ là anh với ngàn ấy ước mơ
Vẫn chỉ là em với hình thù quái dị
Vẫn dăm đứa bạn bè ngờ ngác ngó nhau
Vẫn ngàn ấy ngã tư đèn xanh đèn đỏ
Vẫn chia lìa từng phút từng giây
Vẫn nguyên vẹn cuộc đời sỏi đá

Có biết gì không em
Có hiểu gì không em
Khi hoàng hôn cúi xuống sau lớp *building*
Khi đứa trẻ thơ khóc đòi sữa mẹ
Khi người già mơ đến hư vô
Khi người chết chưa tròn giấc ngủ
Khi hỏa tiễn đêm đêm hú buồn thành phố
Khi lửa thay mặt trời thấp sáng nhân gian
Thì còn gì đâu em
Cuộc đời cũng vỡ theo tiếng nổ
Rồi nhắm mắt với giấc mơ dang dở
Rồi ăn năn ướt mặt đôi môi
Rồi giọt lệ không làm thành giá trị

Có biết gì không em
Có hiểu gì không em
Mộng đẹp hôm qua còn giữ trong tay

Mà tình yêu đã cất cánh bay đi tựa loài chim trốn tuyết
Từ tuổi nào em biến thành tượng đá
giữa công viên cuộc đời
Úp mặt vào bản tình ca nức nở

Có biết gì không em
Có hiểu gì không em
Vì sao anh mang đồ trận
Cầm súng đi vào quê hương
Vì sao anh để em chờ đợi
Và vì sao anh viết những dòng thơ phần nộ.

CHIỀU KHÉP CỬA

Tôi trở về khi mặt trời hấp hối
hoàng hôn buồn tím ngắt rụng sau lưng
đường phố chên vênh cửa khép khơi chừng
tóc hong xuống màu chiều thương sắc diện
bước hờ hững như đi vào tường niệm
bốn mươi rồi thương tiếc tuổi hai mươi
sâu lênh đênh hiu hắt nửa môi cười
nhìn e ngại bóng hình len phố vắng
đêm phiêu bạt chìm sâu vào ảo vọng
gợn âm ba lãng đãng nẻo đường dài
hoa lá nào phủ kín một âm giai
cho người đẹp chết buồn sau khuôn cửa

Chiều úp mặt nắng ngời thoi nhóm lửa
đốt hoa niên mong sưởi ấm đời nhau
mùa xuân xưa đánh mất thuở ban đầu
ôm mặt khóc kiếp luân hồi chợt tới
như một khối băng sơn chẳng hề chờ đợi
hơi thở người từ nửa kiếp hồng hoang
nhân sắc ời trong thế giới ba ngàn
thời khuyết sử có về đây không nhi
tôi gọi lại ở góc lòng thế kỷ
tiếng chiều xưa mát hút với thanh âm
hàng ô vương ủ kín cặp môi lạnh
đường sỏi đá trôi sâu vào ngõ hẹp

Tôi trở về gió cài then gác xép
giường chiều mệnh mông sâu khép đôi tay
nửa kiếp đi hoang nửa bóng hao gầy
soi cô độc nằm tròn trong đáy mắt.

ĐÀN TÍM

Một chiều xưa
em hát
tôi nghe
trong hơi thở
nén đau thương
em cười vỡ cung ngà
màu đàn
đỏ lên sắc máu
ở môi em
trong tim tôi
xa rồi ngày cũ
tay chùng cửa đứt lằn tay
tiếng nấc
nghẹn ngào khuôn ngực
(mùa thu đã chết
lá vàng thổi rụng em ơi)

Chiều nay
em không hát
tôi lặng ngồi
nhìn qua da trời bệnh tật
màu đàn tím ngắt
in trong ánh mắt
của em
của tôi
của những người
sống trong chờ đợi
buồn ơi!

THƯƠNG VỀ MƯỜI SÁU

Đừng hát nữa để tơ sầu rối chi
để nhạc buồn đổ nặng xuống bờ mi
để âm thanh nức nở quá chu kỳ
vẫn chưa hết tuổi thương về mười sáu

Anh biết lắm nỗi đau còn ẩn náu
quần quanh đây đè nặng trĩu hai vai
mười ngón tay rung bắt bóng đêm dài
khói thuốc chẳng che mờ hai khuôn mặt

Để anh khỏi nhìn em bằng hố mắt

của giận hờn vì đánh mất ngày thơ
năm tháng dang tay chần nẻo hẹn hò
tình chết yếu phai mờ gương hương sắc

Anh lang thang với u hoài dằng dặc
mênh mông về trán nhỏ đọng trời cao
cửa lòng anh bỏ ngõ chẳng ai vào
bốn mùa lạnh gió lùa trong óc rỗng

Buồn thế kỷ anh chôn theo giấc mộng
cùng tình em dài lắm với mùa thu
cùng thơ anh với tất cả oán thù
tuổi mười sáu đi rồi không trở lại

Đừng hát nữa bây giờ và mãi mãi
đừng cho anh tuổi mười sáu ngày xưa
để nhớ thương xoa tóc rợn âm thừa
từng ngón nhạc cong cong vào kỷ niệm

Anh mất em mà chẳng hề tìm kiếm
từ mùa xuân cho tới hết mùa đông
chỉ lắng nghe mưa gió buốt trong lòng
tay khờ dại thả hồn ra khỏi cửa

Để mười sáu không quay về lần nữa
tuổi học trò tóc kẹp với môi tươi
khép áo thời gian trắng nửa kiếp người
anh bắt gặp bóng mình in vách đá

Đời nghèo quá không cài hoa kết lá
để làm duyên ngày trẻ với em thơ
lỡ thanh xuân tàn lụi cả mong chờ
anh ôm mặt thương mùa thương mười sáu.

CHO EM

Cho em tâm sự với đây
Với bao dòng lệ hao gầy tuổi xanh
Cung buồn diu tiếng lênh đênh
Tưởng đâu giây phút môi gần gũi môi
Mây đem nhung nhớ trong tôi
Hồn phiêu du gởi chim trời lên cao
Gió ru sóng liễu rạt rào
Êm êm năm tháng trôi vào hư vô
Có ai vui thưở đợi chờ

Vòng đôi tay nhỏ ôm hờ yêu đương
Mờ rung bóng dáng thiên đường
Len trong mộng cũ còn vương ý đời
Sầu lên khép kín nụ cười
Chập chờn điệu múa chơi voi giữa hồn
Ngoảnh nhìn nắng quái hoàng hôn
Mang mang nhân thế nổi hờn chớm đau
Thấp lên ánh nến nguyện cầu
Để cho hy vọng thắm màu thời gian
Lắng nghe lá đổ về ngàn
Cho em này nhé, muôn ngàn mến thương.

CHO ANH

Tặng Nguyễn Tử Đóa

Cho anh này cốc rượu đầy
Với năm tháng cũ với ngày buồn tênh
Cho anh tuổi trẻ phai dần
Cho anh cuộc sống nợ nần hôm nay
Hát ngao tan vỡ bóng ngày
Đêm về nhìn đốt ngón tay vẽ buồn
Dặm dài lối nhạt tở vương
Dấu chân lãng đãng cuối đường nhân sinh
Vỗ tay mình lại gặp mình
Lỡ câu hò hẹn vỡ hình chiêm bao
Cho anh giọt lệ tuôn trào
Này đây tâm sự gửi vào hư không.

NGÀY NÀO

Ngày nào đó quê hương tàn tiếng súng
Anh giã từ vũ khí trở về em
Anh quên hết những oán thù xưa cũ
Với đau thương trong giấc ngủ tay mềm

Màu hoa máu của bộ đồ tác chiến
Theo anh từng tuổi lính tháng năm xa
Anh xếp gọn trong đáy rương thân mến
Và coi như kỷ niệm đã phai nhòa

Chiếc mũ sắt ngụy trang vùng trận địa
Đạn quân thù xoi những lỗ thông hơi
Màng vải mỏng rách tan như lưới nhện
Anh nhìn qua để tìm thấy khung trời

Khẩu súng cũ mà anh từng áp ủ
Màu thép xanh trở úa sắc cây già
Anh đã trút cảm hờn trên xác địch
Đến bây giờ thoảng nhẹ điệu du ca

Đôi giày *saut* theo anh từ vạ dậm
Ngược đồng bằng lên rừng núi xa xôi
Gót đã vệt da sần trơ bụi đỏ
Anh xem như chuyện cũ quá lâu rồi

Túi hành trang với thư tình em gửi
Anh mang trên lưng suốt dài quê hương
Để mỗi lúc dừng quân bên đèo vắng
Đọc thư em quên gian khổ sa trường

Là thế đấy tuổi đời thương mến hời
Có ai nghe tiếng hát tự trời cao
Súng vẫn còn đây với màu hoa máu
Và mắt em hờn tủi vẫn dâng trào

Anh vẫn hành quân phiêu bồng khắp ngã
Nhịp sống quay mờ vóc dáng tương lai
Mộng ước chưa về nhớ mong đứt nẻo
Anh còn đi và mang nặng hình hài.

HOÀI VỌNG

Giấc ngủ ấy theo thời gian khuất bóng
Trong nỗi buồn xao xuyên thịt xương ai
Tháng năm ơi! Từng ngón lá thở dài
Ngày thơ đẹp gói tròn đôi mắt biếc
Hoa bướm cũ mất về đâu chẳng biết
Niềm u hoài theo gió mãi bay đi
Nhạc trầm luân run rẩy lạc kinh kỳ
Nghe thương nhớ lên men sầu bạch lạp
Đốt tuổi trẻ giữa lòng đơn khao khát
Mộng ân tình cắn nát nửa bờ môi
Sông núi diu nhau lời nối tiếp lời
Vào ân sũng giữa vùng trời xa lạ
Nhốt trong đó linh hồn đau ngọp quá
Bởi no nê hương sắc buổi hoang sơ
Dòng nước xưa tắm mát hận đợi chờ
Chiều tưởng niệm sơ sinh vừa nhập thế

Thì còn đó nỗi buồn lay nắng xế

Tùng thanh âm hoài vọng đến bao người
Chim vút tầng cao hoa lá đáng cười
Nhân loại mang mang bóng hình kỳ ảo
Đừng xiết nữa tiếng đời rung ào não
Lung chừng trời xào xạc điệu sinh ca
Khép vòng tay ngán lệ bỗng phai nhòa
Tóc buông xuống mùa xuân dài thương nhớ.

HÃY QUÊN

Tặng Cao Tiêu

Hãy quên hết thân phận người tử nhục
Tiếng khóc chào đời từ thuở sơ sinh
Sữa ngọt mẹ hiền ấp môi nôi sống
Sao biến thành lệ đắng buổi đấng trình

Hãy quên hết tuổi học trò hoa bướm
Với ước mơ vô thức lứa thanh xuân
Thất vọng đưa tay đón mời bi thảm
Theo thời gian mờ xóa bóng thiên thần

Hãy quên hết những trang thư bé nhỏ
Viết bằng hồn bằng máu bằng đam mê
Màu mực tím, xanh khép trời hoang dại
Để nhớ thương đóng cửa chẳng cho về

Hãy quên hết lửa điêu tàn dang dở
Chiến tranh huyền thoại đập vỡ quê hương
Nước mắt nào đâu có vào giấc ngủ
Và ăn năn có ép xác khung tường

Hãy quên hết những bước chân tội lỗi
Đi trong cuộc đời bội bạc hôm nay
Ân oán tàn canh đỏ đen sắp ngửa
Vong tình uống cạn đêm đêm ngày ngày

Hãy quên hết cát bụi này góp mặt
Trái đất mơ hồ lơ lửng không gian
Chẳng có, chẳng còn tay xuôi hơi thở
Hãy quên đi như cánh lá về ngàn.

ÂM CA

Tặng Lăng Nhân

Phất tay áo trăm năm giấc mộng
Xuân đã về gió lộng trời cao
Hỡi ơi! Tuổi trẻ đâu nào
Lại đây uống rượu bỏ đào chung vui

Hãy bỏ lại ngậm ngùi ngoài cửa
Cùng tháng năm lần lửa phôi pha
Đã ai trẻ mãi không già
Tri âm hôm đó nay là cố nhân

Tuổi thời gian mấy lần đổi tóc
Uống say rồi ngòi khóc hoa niên
Cánh đời nửa giấc cô miên
Còn toan chờ mộng qua miền nhớ thương

Thế nhân ấy, một phường mắt trắng
Lợi danh nào buộc nặng đôi chân?
Em ơi! Xích lại cho gần
Để nghe tâm sự thả dân lên khơi

Lòng những muốn học người chiến quốc
Vỗ chuôi gươm hát khúc Ô đề
Gót giày chuyển động sơn khê
Cấn răng nghiền nát buồn tê cú đầu

Thôi đành vậy dim sâu đáy chén
Nợ tang bồng khó hẹn ngày mai
Ngân nợ trâm giắt lược cài
Chí to bốn hướng tường dài vây quanh

Câu thế sự đã đành lơ láo
Kiếp phù du ảo não tháng năm
Đường đời gió cuốn cát lăm
Phế hưng đập vỡ mấy lần thương đau

Này đây nhé, nổi sào nhân thế
Vội thanh xuân riêng để mình ta
Gối ta nằm mộng dưới hoa
Năm năm tháng tháng có là chiêm bao?...

TIẾNG HÁT

Hãy hát lên
Bằng trái tim với tình yêu rộng lớn
Bằng túi hờn đam mê rờn rợn

Bằng đau buồn vỡ nát lời ca
Cho thành phố vào đêm đùng tối màu địa ngục
Hãy hát lên để đuổi đi ô nhục
Hơi thở dài từ buổi biết thương đau
Thời gian trôi khóa lấp bóng tinh cầu
Úp mặt xuống xô màu vào khát vọng
Nhịp gõ đó tiếng ca nào đặng đặng
Tiếng ca nào đè nặng xuống đôi tay
Năm tháng về đâu nửa kiếp lưu đày
Để tưởng nhớ trứng gây len mắt đục

Hãy hát lên
Bằng buốt tê tui nhục
Bằng nghẹn ngào tha thiết mấy tao nôi
Bằng tình thương khi đứa nhỏ chào đời
Ru giấc ngủ bồi hồi bên chiến lũy
Vết thương ấy từ nửa vòng thế kỷ
Vượt bức tường câm nín suốt không gian
Tiếng hát lênh dênh rạn vỡ cung đàn
Nghe tôi tả ý đời xa lánh

Hãy hát lên
Gửi niềm đau cô quạnh
Về ngõ lầy đăm bóng lá âm u
Bồn côi giăng giăng lớp lớp sa mù
Tìm phương hướng trên bàn tay gầy guộc
Ai hát đó lời yêu không hẹn trước
Mà âm thanh nán ná đậu bờ môi
Theo gió đi hoang lãng đặng cuối trời
Trôi suốt đêm dài giặt về xa lạ

Hãy hát lên
Hát vào băng giá
Xua đuổi bóng ma tan rã hình hài
Tiếng trầm buồn dìu dặt lạnh đầu vai
Tóc xanh mướt nụ cười vừa mở
Đã khép lại từng nguồn vui bé nhỏ
Danh vọng xa lìa thể xác bi thương
Quạ hú tầng cao bóng ngả bên đường
Mắt âm đục đêm vũ trường tang tóc

Em đang hát hay là em đang khóc
Tiếng buồn ôi động mấy ngả chia ly
Lạc cung thương hoa uá tuổi trắng quỳ
Em chết sống giữa vòng đai thép nhọn.

PHẢI THỂ KHÔNG EM

Trời ngoài kia mưa hay nắng hả em
Ở đây sa mù làm bằng khói thuốc
Bốn tường câm với những ô cửa đêm
Nhốt kín tâm tư vào đâu chả được

Cây ngoài kia xanh hay vàng hả em
Tóc rối mây vương một trời tưởng nhớ
Mười ngón tay càn khôn đan làm rèm
Che khuất không gian nửa lời lo sợ

Hè phố ngoài kia đông, vắng hả em
Màu hoa sắc áo có lượn bên đèn
Trong đây hồn hoang cơn mưa chợt đến
Hiện hình từng khuôn ảo giác lạ quen

Ghế đá công viên ai ngồi không em
Gió mát hồ Gươm lời nào đưa duyên
Lạnh giá trái tim máu ngừng vận chuyển
Điêu khắc chạm sâu da thịt chớm mềm

Dòng nước Hồng Hà có buồn không em
Bến cũ năm nao thuyền ngủ êm đêm
Mắt ai ngày xưa cũng sâu như thế
Ngồi đây mà sao lòng vẫn nhớ quen

Năm cửa Ô xưa giờ sao hả em
Gió đây mưa về có buốt lòng đêm
Giấu mặt hôm nay tuổi đời gọi nhớ
Buồn, buồn ôi! Qua giọng hát tơ mềm

Con đường Cổ Ngư còn đẹp hả em
Hoa phượng học trò dĩ vãng dâng lên
Sóng nước Tây Hồ âm vang kỷ niệm
Bỗng tiếng thời gian tàn lụi bên thềm

Trời ngoài kia thu hay đông hả em
Lá uà rơi đầy lối đi êm êm
Rượu chợt đắng thả vàng năm tháng cũ
Đúng là mùa thu phải thể không em?

BÀI THƠ CỦA MỘT NGƯỜI

Quán rượu nửa đêm
Tím màu huyết dụ
Tái tê dấm cánh hoa hồng
Ngã nghiêng bờ ly gục khóc

Nửa đêm quán vắng
Dòng lệ nền tàn hoen lòng đĩa xám
Từng bàn tay thối nhớ những bàn tay
Và mái tóc phai rồi mùi hương quyến rũ

Còn lại
Hai đứa chúng mình
Uống rượu nhìn mưa bay dài đường tối
Những con đường sấm hồi
Từ lòng đôi ta vượt qua biên giới
Để nói lại tình thương
Đã chết từ bao thế kỷ

Đêm nay quán vắng
Mưa rơi từng giọt đìu hiu
Không đi biển mà sao lòng say sóng
Tưởng gió về đem nước mặn vào môi

Chúng mình gặp nhau
Để rồi chia lìa bất chợt
Buổi tiễn biệt sẽ buồn như vĩnh biệt
Khi nghe tin người bạn thơ
Đã chết một hôm
Trần trường không cơn áo

Uống đi anh ly này là ly thứ mấy
Buồn này là buồn hôm nao
Khi già từ đôi tay bé nhỏ
Anh rót cho tôi
Cả u sầu vạn thuở
Đang đọng trên tóc người vũ nữ
Có nét mặt yêu tinh
Qua ly rượu đỏ
Đỏ như máu dính ở môi
Đỏ như máu ứ trong tim
Vỡ toang tiếng cười pha lê nứt vỡ

Hãy uống đi
Còn đêm nay nữa
Mai anh lên đường gói súng
Tôi về gác nhỏ

Nhìn mưa rơi trên lối mòn cỏ úa
Rượu thôi đầy áo khép tuổi chia ly

Có buồn không
Mà sao hơi rượu
Đọng trong mắt anh
Thấm vào hồn tôi
Trút tiếng thở dài đêm khuya úp mặt

Cô gái nhỏ gục đầu thôn thức
Rượu hết rồi mưa trắng đêm nay !

TÌNH KHÚC

Cảnh sắc đó bỗng tan thành ánh sáng
Vùng đam mê thành phố vẫn còn đây
Màu cô ân tình lênh đênh dĩ vãng
Buồn ra đi theo khói thuốc hao gầy

Anh những tưởng suốt chu kỳ chẳng gặp
Khuôn mặt yêu in vách đá xanh rêu
Vóc dáng cũ chợt về sâu đáy mắt
Điệu buồn xưa chưa vội xót xa nhiều

Làn tóc xõa cho mùa xuân thức giấc
Lùa thời gian gió đẩy đến bờ mây
Anh đón vội trong vòng tay ghi chặt
Sợ hư vô khóa lấp mền thương này

Em đứng sững như tượng hình man dại
Tùng ngón gầy gõ xuống nổi nồn nao
Anh bỗng khóc khi ngày thơ gặp lại
Anh bỗng cười như sóng giữa chiêm bao

Tình úp mặt đi vào mùa hạ cũ
Chờ sang thu nghe lá đổ dòng sông
Vội ăn năn anh viết lời tự thú
Đã từ lâu giam kín mãi bên lòng

Hình ảnh ấy xin để dành trang trí
Và thanh âm đừng nổi khúc bi ca
Hò hẹn mới cũng xin đừng suy nghĩ
Cho mơ xanh đừng chín với xuân già

Anh biết lắm mùa đông giăng phía trước

Mà đằng sau mây trắng lấp non cao
Hãy đi nhẹ trong hồn nhau từng bước
Kéo vỡ tan ảo ảnh chớm len vào

Mua thất vọng anh bán rao tin tưởng
Với tình yêu anh kết trái đơm hoa
Tà áo biếc đùa vui màu phấn bướm
Chập chờn bay gửi gió tháng ngày qua

Hãy chấp đôi tay dang lời nguyện ước
Khẽ nhắc thăm tên gọi giữa bờ môi
Và thế kỷ hãy trả lui nhịp bước
Cho tình ta tranh sáng với khung trời

Cho mắt đẹp đuổi vòm mây u ám
Cho môi cười tan vỡ cả thương đau
Cho hy vọng nở hoa trên đài trán
Cho chân vui dìu nhẹ tới thiên đường.

NHỮNG CON ĐƯỜNG HÀ NỘI

Nửa đêm không ngủ
Nhớ về Hà Nội mến thương
Hà Nội ơi Hà Nội
Tương tư thức trắng canh trường

Hà Nội của tôi
Của một triệu người lia Hà Nội
Bỏ quê hương bỏ cả phố phường
Đánh mất tuổi thơ chôn vùi kỷ niệm
Bỗng đêm nay sống lại trong tôi
Những con đường Hà Nội mến thân ơi

Hỡi những con đường
Có từ lúc tôi ôm dòng sữa mẹ
Những vỉa hè quen thuộc của ngày xưa
Những vỉa hè phơi nắng dầm mưa
Bước chập chững theo chiều tay mẹ dắt
Rồi lớn lên
Giữa những con đường đông đặc
Tiếp nối nhau theo bờ ngói xiêu xiêu
Tiếp nối nhau như tay của người yêu
Truyền hơi ấm khi gió mùa đêm sớm

Những con đường

Những con đường ròn rợn
Tiếng chân người lạnh lẽo gõ đêm khuya
Nghe than van từng điệp khúc nào nề
Nghe rĩ rả mưa phùn lầy lội
Nghe rụng xuống dưới chân tường sấm hồi
Những thân tàn rũ gục chết mùa đông
Từng âm thanh gợn gợn suốt trong lòng

Hà Nội ơi Hà Nội
Hà Nội của tôi
Với hình ảnh mẹ già khắc khoải
Với em thơ mơn mõi đếm ngày xanh
Vọng tiếng thời gian bóng xế ngang màn
Nghe thương nhớ nghẹn ngào khuôn ngực
Đường phố cũ chôn vùi uất ức
Thanh xuân nào e ấp giữa bàn tay
Vào chợ đời đánh mất tuổi thơ ngây
Nhìn mắt trắng buồn tênh cười thế sự
Những con đường
Ôi những con đường cũ
Chiều phé hưng nằm ngủ dưới thời gian
Lớp bụi đời phủ trắng màu tang
Trong im lặng của bao người Hà Nội
Mà năm tháng chưa xóa mờ tội lỗi
Cứ đêm đêm từ năm cửa Ô xa
Hát vọng về theo những canh gà
Tiếng xênh phách hú hồn ma quỷ
Bánh xe nghiền mặt đường rền rĩ
Tóc ca nhi chảy ướt vũng bùn nhờn
Hà Nội ơi vỡ nát cả mong chờ

Hà nội, chao ôi Hà Nội
Hà Nội với những con đường đọng tím
Những con đường câm nín
Những con đường chết lịm ở tim tôi
Tuổi hoa niên từng khúc hát yêu đời
Và nhảy múa khắp nẻo đường Hà Nội
Bao thương mến với bao nhiêu bồi rối
Trôi về đây tàn phá cõi tâm linh
Trắng đêm thâu trắng cả khối chân tình
Từng xác lá thu về vàng lối cỏ
Kỷ niệm cũ dâng đầy đôi mắt nhỏ
Em ơi em có biết thuở nào khuây
Nhớ thương qua những cánh đêm gầy
Nhìn gương mặt hải hùng sau giấc ngủ

Ôi Hà Nội
Ôi những con đường cũ
Đâu hàng Bông, hàng Trống với hàng Khay
Đâu hàng Đào khoe nồn những bàn tay
Những đôi mắt nhìn nhau sầu ly cách
Nước hồ Gươm còn xanh màu cẩm thạch
Tà áo ai còn đẹp buổi hoàng hôn
Nhớ thương xưa nhạt nắng những khung tường
Nghiêng nghiêng xuống mặt hồ ôm bóng nước

Những con đường
Những con đường năm trước
Của ngày xưa, xa lắm Hà Nội ơi
Đêm nay về ngự trị giữa lòng tôi
Đêm nay về với năm cửa Ô nghẽn lối
Thao thức mãi từng canh gà báo vợi
Rạng đông nào gối lệch tóc đêm sâu
Ở ngoài kia bóng tối đã phai màu.

BÀI THƠ CUỐI NĂM

Trời cuối năm rồi ngày tháng mới
Điệu buồn ta viết gửi muôn phương
Thời gian ờ hời vô tình thiệt
Chẳng nhớ sao mà cũng vẫn vương
Lãng đãng tâm tư tràn đầy chén
Rượu nào sưởi ấm tuổi biên cương
Trăng nước mênh mang ngàn thuở trước
Dấu bèo còn đọng nét tang thương
Úp mặt nghe khơi phân quốc hận
Mây cuông lộng gió đất mù sương
Vung tay múa bút toan làm kiếm
Thét giận từng cơn chuyện thế thường
Đập vỡ cho rồi duyên nợ cũ
Như kẻ xưa hề “*thiên nhất phương*”
Trăm năm kiếp sống về đâu nhi
Lòng cũng xôn xao tiếng đoạ trường
Lần nữa thời gian vùi ký ức
Nẻo Hồ thôi nhé ý hoài hương
Lạnh căm tâm sự đêm trừ tịch
Nghe rợn yêu ma khắp chiếu giường
Gối cũ chênh vênh tình vạn cổ
Khung trời khép kín cánh vãn chương
Dang tay ngăn lối đi vào mộng
Mà vẫn đam mê với chán chường

Đầu bạc hắt đầu vì thế sự
Tuổi già những ngại biếng soi gương
Cát bụi ố hoen màu ảo ảnh
Đá vàng cũng nát nửa niềm thương
Bẽ bàng son phấn cho hương sắc
Phơ phất hoa bay lá bóng tường
Thấp thoáng bên trời hình bóng cũ
Rèm buồng lửa đỏ nhớ mùi hương
Bật võ tiếng cười đau dĩ vãng
Mắt nào mờ nhạt lệ nào vương
Chao ôi năm tháng ôi năm tháng
Giấu tuổi, xem như chuyện dĩ thường!...

TÔI ĐỨNG ĐÂY

Tôi đứng đây, nhìn suốt lòng thành phố này. Bao thước đường dài chơ vơ không bóng lá giao thoa tình tự, chỉ còn lại từng khối bê-tông, từng dòng thép vô tri ngẩn ngơ nối tiếp nhau trong không gian hạn định.

Tôi đứng đây, ngắm từng thân xác nhờn nhờn đi lại và ghi nhận từng vết phấn son loang lổ trên những khuôn sấp, sau nếp vải lụa nguyệt trang. Bao nỗi đờn đau đang xiết mạnh mỗi thân phận vào dục vọng. Những vòng tay xò ra đón ôm bi thảm nổi bông bênh trên ngọn sóng mê cuồng!

Tôi đứng đây, ngó sững vào cuộc chiến còn đó - 25 năm qua rồi - quê hương rã rời mệt mỏi. Từng tiếng bom. Từng tiếng súng. Từng tiếng mìn. Từng đóm hỏa châu, tất cả đã, đang đục thủng suy tư để tự họa chân dung và tự thú niềm ăn năn vô hạn!

Tôi đứng đây, giữa đêm mịt mùng khóa lưới, những bóng ma đuổi bắt nhau xung quanh nghĩa địa. Tiếng xương rợn rợn va chạm, tạo nên cung bậc mê huyền. Màu trắng lung linh quái đản di động từ đồng vắng hoang vu trôi giạt vào thành phố với tiếng kèn đồng ray rức của hội đêm gục mặt!

Tôi đứng đây, nghe gió lạnh lùa qua da thịt. Không gian mù khơi qua, thử tìm hư vô qua tiếng thời gian. Cô đơn chập chờn, lênh đênh màu ảo giác. Tự lung chừng cao, đáng ai múa lượn điệu hoa niên thấy ngỡ ngàng, xa lạ. Bên lề đường, con chó hoang gục mồm vào đồng rác. Một khung cửa hắt hiu ngả dài màu đèn bệnh hoạn.

Tôi đứng đây, đếm từng ngón bản loạn chạy xôn xao trên bờ môi nát rữa hơi người, men rượu. Những đứa con gái chui lên từ địa ngục mềm ngậm cứng đô-la với đôi chân mở rộng mời chào. Tiếng cười nào đó từ góc tối tăm nhất vừa cất lên rồi vụt tắt theo dư âm nửa vời, đứt ruột!

Tôi đứng đây, trời Sài Gòn vào thu với mây mùa hạ thấp, với gió lạnh se se, chợt nhớ Hà Nội đang tiết trọng đông. Mây Hà Nội chắc thấp hơn, gió cũng buốt hơn đang khóc than

vật vĩa trong lòng những hố bom sâu hoắm, đỏ lòm vết thương chưa hàn miệng. Ôi Sài Gòn! Ôi Hà Nội! Nước biển Thái bình ngàn năm còn nức nở bên bờ cát, dậm lau, chân đá

Tôi đứng đây, bằng những cặp mắt thủy tinh, các linh hồn trong trắng chợt bàng hoàng thức giấc với tiếng động siêu thanh. Từng vùng tóc rối khuất che nửa mái u buồn, có ai tung lên đỉnh trời khối âm thanh rộn rã khua vang xuống màu cỏ ân tình xanh biếc, ầm đục muối đêm trên vóc dáng côn trùng.

Tôi đứng đây, vòng kềm gai siết cứng thân phận nhưc nhói tủy xương, tê khô khó chịu. Hàng lớp tuổi trẻ mang tên vai mộng ước ngày mai, tìm hơi thở trong khói súng, tìm tương lai ở mỗi thước đường dài cát sỏi. Tiếng nổ nào đó? Cầm thù nào đó? Có còn gì không, ngoài nỗi bi thương và lẫn roi rướm máu!

Tôi đứng đây, mùa hạ, mùa thu. Mùa đông rồi mùa xuân qua đi, qua đi từng năm, từng tháng. Cửa hư vô nở rộng tầm nhìn nổi trôi bèo bọt. Công danh, công danh với đam mê cắn vào cuộc đời như cắn vào da thịt. Một đóa hoa vừa rụng xuống, một mảnh thời gian vừa tan tác trong thinh không vắng lặng

Tôi đứng đây, xin cúi chào mùa xuân , cúi chào con người, cúi chào thời gian có mặt. Tôi mở đôi tay khô héo ôm gọn tội lỗi vào lòng, cất tiếng cười ngạo mạn giữa sự hủy diệt không ngừng theo luật luân hành của vũ trụ. Còn mãi đó, tiếng chuông giáo đường năn nỉ suốt không gian

Tạ Ty : Phía Của Những Mặt Trời

Du Tử Lê

Thú thực, tôi đã không khỏi ‘sững sốt’, khi người cầm cờ đầu của nền Hội Họa Mới tại Việt Nam, những năm bốn mươi, năm mươi, Hà nội, ngỏ ý muốn tôi viết bạt cho tập thơ của anh.

Tôi phải dùng chữ ‘sững sốt’, bởi đó là vinh dự quá bất ngờ đối với tôi, một người cầm bút, đi sau. Chính sự xúc động này đã khiến tôi phân vân không biết viết gì, như thế nào về anh. Bởi nói đến Tạ Ty là nói đến một trường hợp, một hiện tượng.

Trong dòng sinh hoạt văn nghệ của nước ta, tôi ghi nhận được hai trường hợp đặc biệt : Văn Cao và Tạ Ty.

Người ta biết đến một Văn Cao nhạc sĩ tài hoa hàng đầu, nhưng đồng thời người ta cũng nhắc nhở đến một Văn Cao, thi sĩ, một Văn Cao họa sĩ nữa.

Ở Tạ Ty, con người từng được mệnh danh là người cầm cờ đầu, trong công cuộc du nhập vào Việt Nam, nền Hội Họa Mới, trường phái Lập Thể từ những năm bốn mươi, cũng là hiện tượng hiếm hoi trong suốt mấy thế hệ liên tiếp. Ngoài tư cách người đi tiên phong, để mở ra như hiện nay, một nền Hội Họa Mới, phồn thịnh với đầy đủ mọi hình thái, mọi khuynh hướng, Tạ Ty còn là một nhà văn, một nhà thơ.

Nhưng điều đáng lưu ý nhất nơi con người đặc biệt này, là vượt qua, bắt kịp dòng sinh hoạt nghệ thuật vốn biến hóa, lạnh lùng và tàn nhẫn khôn lường. Có thể nói, khó ai thoát qua khỏi định luật đào thải khắc nghiệt đó. Nhất là khi chúng ta nằm giữa một dòng

sống cuộn cuộn chảy trôi như thác lũ. Guồng máy đã lần lượt nghiền nát và loại ra khỏi dòng sinh động, những kẻ không còn bắt kịp nó.

Những lớp người đi trước và đồng thời với Tạ Tỵ về hội họa, cũng như về văn chương, bây giờ chỉ còn là vang bóng. Nhưng Tạ Tỵ thì không. Tôi muốn ví anh như một gốc cổ thụ trước những giông bão vùi dập của thời gian.

Từ Thế Kỷ của những năm đầu năm mươi, bước sang Đời Mới, Nguồn Sống Mới, Sáng Tạo, Hiện Đại, Văn, Nghệ Thuật đến Bách Khoa... những nỗ lực bền bỉ của anh, tôi nhìn như một thách đố ngạo mạn trước tất cả những quy luật tàn phai của đời sống. Và điều đáng nói hơn nữa, mỗi gia nhập, mỗi ném tới của anh là một vũng vàng, một vạm vỡ chắc nịch. Tôi muốn ví mỗi tác phẩm văn chương của anh, như một ngọn lao được ném đi từ cánh tay hảo thủ.

Với cách nhìn soãi cánh của một loài kỳ điều, và thế đứng dang chân trên những giai đoạn liên tiếp của những khúc quanh lịch sử mỗi tác phẩm của anh, chính là một dòng máu đọng khô, một chứng tích của đời sống.

Sở dĩ tôi nói thế bởi có người cho rằng những tác phẩm thơ văn của Tạ Tỵ là phần cảm xúc trào tràn ra ngoài khung vải. Nó được nhìn như một mảnh phụ thuộc không quan yếu lắm. Nghĩ như vậy, thật chẳng còn gì oan uổng hơn cho anh, một người mà qua tác phẩm, chữ nghĩa đã được nâng niu, trù mên cùng tất cả thận trọng và chừng mực, còn nhìn nghệ thuật như một tôn giáo. Bởi thế ở đây, tôi muốn gạt bỏ phần Hội Họa của anh sang một bên, đó là một lãnh vực có trong sự hiểu biết của tôi như một khiếm khuyết nặng nề, và ở anh, thì lại là cả một công trình đã được làm đầy, làm đủ, với tư cách của một người cầm cờ đầu xuống núi ngay từ khi lãnh vực đó còn được nhìn như một khu rừng hoang vắng. Tôi chỉ muốn nhấn mạnh tới khía cạnh văn chương qua những sáng tác phẩm đã có, của anh mà thôi. Chính ở lãnh vực này, tôi nói thêm lần nữa, ngọn giáo tâm huyết của một tay hảo thủ đã được phóng đi cho cuộc đời, để tự đó, trên lãnh vực thi ca, Tạ Tỵ, sẽ ở lại vĩnh viễn với chúng ta, những người làm thơ và CHO CUỘC ĐỜI đứng lên như một nhánh xương rồng của thơ hôm nay.

Tôi muốn ví hành động này, như một bày tỏ quyết liệt của kẻ thiết tha với đời sống cho đến phút cuối cùng của đời mình. Và kẻ tình nguyện kia đã xuống thuyền.

Du Tử Lê
Tháng 9.1971

Tạ Tỵ

Họa sĩ, nhà văn. Tên thật **Tạ Tỵ**. Sinh ngày 24 tháng 9 năm 1922 tại Hà Nội. Khai sinh ghi nơi sinh là Hà Đông (quê nội). Tốt nghiệp trường Cao Đẳng Mỹ Thuật Đông Dương năm 1943. Theo kháng chiến chống Pháp từ 19 -12-46 đến tháng 6 năm 1950. Làm tại Nha Thông Tin Bắc Việt từ 1951 đến cuối 1952. Nhập ngũ khóa 3 Thủ Đức năm 1953, giải ngũ vì đáo hạn tuổi vào tháng 6 -1974, khi mang cấp bậc Trung tá của quân lực Việt Nam Cộng Hòa. Có mặt trong các trại tập trung 'cải tạo' sau 1975, từ 15-6-1975 đến tháng 01 năm 1981. Được ra trại vì sức lao động không còn đủ giá trị khai thác. Vượt biên ngày 12-6-1982 Được tàu Anh vớt giữa biển ngày 17-6-1982, tới đảo Pulau Bidong Mã Lai ngày 19-6-1982. Định cư tại San Diego California kể từ năm 1983.

Khởi viết năm 1950. Cộng tác với các báo: Thế Kỷ (Hà Nội), Đời Mới, Nguồn Sống Mới, Sáng Tạo, Văn, Văn Học, Nghệ Thuật, Hiện Đại, Bách Khoa. Tại hải ngoại viết cho nhiều tạp chí Việt ngữ khắp thế giới. Về hội họa, ông thuộc trường phái lập thể, đã nổi tiếng từ thập niên 50. Ông cũng là người trình bày bìa sách và phác họa chân dung các tác giả rất được ưa thích.

Tác phẩm đã xuất bản :

Những Viên Sỏi (truyện ngắn, Nam Chi Tùng Thư, 1962), Yêu Và Thù (truyện ngắn, Phạm Quang Khai, 1970), Mười Khuôn Mặt Văn Nghệ (nhận định, Nam Chi Tùng Thư, 1970), Phạm Duy Còn Đó Nỗi Buồn (tiểu luận văn học 1971), Mười Khuôn Mặt Văn Nghệ Hôm Nay (nhận định văn học, Lá Bối 1972), Cho Cuộc Đời (thơ, Khai Phóng 1972), Bao Giờ (tập truyện, 1972), Ý Nghĩ (tạp văn, Khai Phóng 1974), Đáy Địa Ngục (hồi ký, Thăng Mỗ, Cali, 1985), Mây Bay (thơ), Tuyển Tập: Thơ, Văn, Họa Tạ Ty (Thăng Mỗ 2001).

(Tác Giả Việt Nam – Lê Bảo Hoàng)